

Campbell 2. j. 11

AIR A REIC ARSON

SE SGILLINN.

AN

TEACHDAIRE GAE'LACH.

AIREAMH V. 1829.

MIOS MEADHONACH AN FHOGH'RAIDH.

AN LA A CHI'S NACH FHAIC.

W. R. M'PHUN, PUBLISHER, GLASGOW;

W. BLACKWOOD, AND MACLACHLAN & STEWART,

EDINBURGH.

1829.

CONTENTS.

	PAGE
The History of a Highland Family removed to Glasgow. T. O.	97
The Christian on the Banks of Jordan. <i>A Poem.</i>	102
Serious reflections for the evening.	103
The Christian's daily duty.	105
Finlay's Account of his Expedition to Glasgow.	106
Mary's Dream. <i>A Poem.</i>	108
The Rebellion of 1745 continued.	109
The Minister's Walks of Usefulness.	111
Man's Life. <i>A Poem.</i>	115
The Bible. <i>A Poem.</i>	ib.
A Hymn.	116
Anecdotes.	ib.
Hints on Cottage Gardens.	117
Trial of the Murderers of Lamond.	ib.
Masonic Procession at Glasgow.	118
The Farmer and his Dog.	119
The Lawyer and the Farmer.	ib.
News. State of Ireland—Harvest—State of Trade and Markets.	ib.
Notice to Correspondents.	120

TEACHDAIRE GAE'LACH.

MIOS MEADHONACH AN FHOGH'RAIDH.

AIREAMH V. 1829.

Sgeul' mu Mhàiri nighean Eoghainn bhàin; air aithris leatha fein.

B'e sin latha na bochduinn do iomadh a h-aon, anns an do dheal- aich *Mac Chailean*, ri oighreachd a shìnnisrean, 'san àite 'san d' fhuair mise mo thogail.

Shaoil le muinntir an Doire- mhòir nach d' thigeadh imrich orra am fad 's bu bheo iad. Am feadh a phàigheadh iad am màl, agus cha robh sin doirbh r'a dheanamh, cha robh iomaguin orra; agus aonda cha d' iarr iad. 'S ann an sin a bha choimhearsnachd chàirdeil, ge nach 'eil an diugh ach an aon smùid o thigh a bhuaichaille ghall- da, far an robh roimhe so dà- theaghlach-dheug a chòmhnuidh.

An là a fhuair sinne bàirlinn gu falbh, shaoil sinn nach robh ann ach maoitheadh chum barrachd màil fhaotainn; agus thairg sinn sin gu toileach; ach cead fuireach cha d' fhuair sinn. Reiceadh am meanbh-chrodh, agus mu dheir- eadh b'eiginn dealachadh ris an aon mhart. C' uin a dhì-chuimh- nicheas mise ciùcharan bochd nam pàistean, ag ionndrainn a bhainne nach robh ni b' fhaide ri thoirt dhoibh? c' uin a dhì-chuimhnic- eas mis an scalladh ma dheireadh a fhuair mi do m' bhadan bòidh- each ghabhar, a' miogadaich air bile na'n creag, mar gum biodh iad ga m' fhurann gu dol gam

VOL. I.

bleodhann? ach cuach cha do leig- eadh dhomh a chur fòdhpà. Thain- ig latha na h-imrich, bha na maoir na chois; agus o'che ni b' fhaide cha robh ri fhaotuinn de fhasgadh tìghe. B' eiginn falbh. Rainig e mo chridhe a ghàoir a thug an teine as, air lic an teintein 'nuair a bha iad ga bhàthadh. O'n a dh' fhartlaich oirnn bothan fhaotainn san dùthaich, cha robh againn ach a Ghalldachd a thoirt fo' ar ceann. Bha'n t-seana-bhean, mo mhàth- air-chéile san àm sin beo, na crip- leach, lag, aosda; thog Iain i ann an cliabh air a dhruim, lean mis e, le Aonghas beag na naoidhean air mo chìch, agus thusa nach mair- eann, Alastoir ghaolaich, a' d' loir- eanach lag, a' coiseachd le d' phiuthair ri m' thaobh. Ghiulain ar coimhearsnaich leo am beagan airneis a bh' againn, agus thaisbein iad gach caoimhneas a b' urrainn caomh chàirdeas a nochda. An là a dh' fhàg sinn an Doire-mòr, sha'ìil mi gu'n sgàineadh mo chridhe; bhithinn ceart, air leam, nam faigheadh mo dheòir sìleadh, ach faochadh air an dòigh so cha d' fhuair mi. Shuidh sinn greis air cnochd na'n càrn, a' gabhail an t-seallaidh ma dheireadh de'n àite san d' fhuair sinn ar n- àrach. Bha na tìghean cheana

O

gan rùsgadh—bha mèilich na'n caorach mòr air a bheinn—fead a bhuachaille ghallda, agus tabhann a chuid con air an uchdaich. Bha sinn brònach, ach taing Dhà-san a thug dhuinn an comas; cha chualas guidhe no droch-rùn o a h-aon againn. Cha'n eagal duinn, ars' Iain, tha'n saoghal farsuing, agus seasaidh Dia sinn; tha mis' ann an so a' giulan mo mhàthar, agus thus' a Mhàiri, agus mo phàistean ag imeachd maille rium, air an imrich bhochd so, ceart co sonadh, agus math a dh' fhaoidte am chulaidh-fharmaid co mòr ri oighr' an fhearainn, a chuir air an allaban sinn.

Ciod a th' agad air, ach gun d' ràinig sinn Glaschu, agus le litir an duine bheannuichte nach maireann, mo mhinisteir gaolach, (is beag a shaoil mi nach faicinn tuille a ghnùis fhathail,) fhuair sinn a stigh do obair *Chotain*, far an robh cosnadh maith seasmhach aig Iain, agus aig na pàistean, mar thainig iad air an adhart. Bha sinn socrach, agus tha dòchas agam gun robh sinn taingeil. Bha'n t-seana-bhean fathasd beo, —a tùr agus a meodhair aic', mar a bha riamh. Bha do chonaltradh taitneach aice mu eachdruidh na Gael'tachd, 's gum b' fhaochadh do Iain, 'nuair a thigeadh e stigh sgìth o'n obair, suidhe sìos a sheanachas leatha. Fhuair sinn deagh chothrom a thoirt do'n chloinn; leughadh iad a bheurl' agus a ghaelic co'-ionann; agus na chunnaic an t-seana-bhean riamh, ach a bhi ged éisdeachds, Alastoir rùnaich, a' leughadh a Bhìobuill, agus leabhraichean maith eile a bhiodh agad, agus is tus' a dheanadh sin gu suidhichte, ciall-uch. Thoilich e Dia an t-seana-bhean a ghairm air falbh; agus thuit i ann an suain a bhàis, a'

tiomna suas a h-anama do'n t-Slanuighear bheannuichte chaidh gu bàs aira son. Dh'ionndrain sinne i gu mòr; 'an àite bhì taingeil an fhad 's bu dedòin le Dia a caomh-nadh, 's ann a bha sinn ga caoidh thar tomhais. Smachdaich Dia sinn. Ghabh mo mhac lurach, àluinn am fiabhrus gabhaltach a bha san àm sin 'sa bhaile mhòr, agus beagan na dhéigh sin ghabh athair agus a phiuthar e. 'S ann aige-san a mhàin a thug comas domhs a sheasamb, aig a bheil fhios air na dh' fhuiling mise san àm. Na canadh daoine gu bráth nach 'eil iochd anns na Gaill; is mi nach d' fhuair gun iochd iad. Ged a chum eagal an fhiabhruis air falbh a chuid bu mhò de m' luchd-eolais, thog Dia suas domh càirdean a sheas mi; ghabh bana-choimhearsnach air nach robh ach beag eolais agam, mo chaileag uam, agus chuir mi Aonghas, a sheachain am fiabhrus, do thigh caraid. Thugadh an duine agus Alastoir do'n Tigh-eiridinn, am bràighe bhaile, agus dheònaicheadh dhomh fhein an leantuinn. Bu trom airsneulach mo cheum, as déigh a charbaid a bha 'ga'n giulan. Shaoil mi nach b' urrainn domh a bhì ni bu bhrònaich ged bhithinn ga'n leantuinn do'n Chill; ach, O! 's fhad o chéile, mar dh' fhairich mise, an dà ni. Chualadh mi cho liugha sgeula m'an Tigh-eiridinn, 's gun robh oillt orm roimhe. Ach 's mi nach ruigeadh a leas; chuireadh iad ann an seomar a dh' fhòghnadh do rìgh, agus léigh agus muime-thinneis a fhrithealadh dhoibh, a bha co cùramach umpa 's ged a b' iad a b' ionmhuinne leo a bh' air aghaidh an t-saoghail.

Cuig-latha-deug an déigh dhoibh dol a stigh, air maduinn là a Chomunaich, chaidh a ghluin sin annam chridhe nach d' thainig agus nach

d' thig as. Chaill an saoghal, o'n àm sin, dhomhsa mòran da thlachd — chaochail thus' Alastoir, a mhic mo ghràidh, nach dubhairt riamh ri d' athair no ri d' mhàthair gum b' olc. Ach c'arson a bhithinn a' gearan, 's ann aige fein a ghairm d'a ionnsuidh e a bha 'm barrachd còir air? cha'n'eil againn ach a bhì strìochdta. Dh' fhalbh Alastoir, ach taing do'n Athair chaomh cha d' fhalbh an t-iomlan; thainig Iain uaithe, agus ochd seachduinean an déigh dha dol a stigh, phill sinn a rithist dachaidh. Ach, O! 's ann air an dachaidh sin a bha'n t-atharrachadh. Alastoir cha robh ann.—'S esan a b' àbhuist leughadh dhuinn mu anamoch, an àm gabhail mu thàmh. Mhothaich mi fhìn an neul bochd a bh' air gruaidh an duine, 'nuair a thuir e, a bhean c'àite bheil am Biobull? Thoir ga m' ionnsuidh fein an nochd e. Thig an so, Aonghais, arsa mise, agus gabh am Biobull. O! nach fìor, ars' Iain—thig a nall a laochain, buidheachas do Dhia gu bheil thu ann.

Cha robh comas aig an duine gu cosnadh a ghabhail; bha e lag, fann, gun mhisneach. Cha robh againn ach na bha Aonghas a' toirt a stigh o là gu là, air chors gum b' eiginn domh bhì reic uidh air uidh cuid de'n airneis a b' fhearr a dh' fheudamaid a sheachnadh, ann an dòchas gun d' thigeadh làithean a b' fhearr. Ma dheireadh bha 'm màl ri dhioladh, 's gun dad ma choinneamh. Thog Iain air a mach le uaireadair Alastoir, agus ainm m' fheudail air a ghearradh air a chùl. Thill e stigh an déigh am màl a phàigheadh, agus leig e e fein na shìneadh air an leabuidh gun fhocal as a cheann; ach mar thug Dia ma'n cuairt air a cheart fheasgar sin, cò a thainig a stigh ach am ministear, agus b'e sin céil-

idh 'n àigh dhuinne. Rinn e mòran seanachais; chuir e suas ùrnuigh a dhrùigh air ar cridheachan. Thog ar misneach gu mòr, bha chlainnt mar dhrùchd an anamoich air luidhibh maoth a bha seargadh.

Bha slaint Iain a' teachd air a h-aghaidh, agus fhuair e gne de chosnadh eatrom fad na bliadhna; ach oi'che de na h-oi'chean sin, toiseach a gheamhruidh, o cheann chuig bliadhna, thainig Aonghas a stigh, agus mulad mòr na ghnùis, mar gum bitheadh e gul. Ciod a th' ort a ghràidh? arsa mise. Cha'n'eil mòran, a deir e. Theagamh gum fosgail àit' eile, ged a tha'n obair anns a bheil mi an déigh stad. Tha'n luchd-oiubre air éiridh 'an aghaidh an maighstir, ag iarraidh àrdachadh tuarasdail, agus a' maoitheadh an obair a losgadh mar géill iad doibh. Tha iad an déigh sgrìobhadh a tharruing a mach, agus tha iad a' bagradh olc a dheanamh air gach neach nach cuir a làmh ris. Bha Iain na shìneadh san leabuidh, agus co luath 's a chual e so, thog e cheann, agus thuir e, Tha dòchas agam, Aonghais, nach do chuir thusa do làmh ris an droch phaipeir sin. An e mis, Athair, ars' am balach bochd, da rìreadh cha do chuir, agus cha chuir? Cha chuir a laochain, ars' athair, bi dìleas, onarach, mar bha na daoine o'n d' thainig thu. Seas thusa ri d' rìgh agus ri laghannaibh na rioghachd, agus na biodh companas agad riu-san a tha 'g iarraidh gu mi-riaghailt. Tha againn na dh' fhòghnas an nochd, agus na chuireas seachad an t-sàbaid, is 'nuair a thig di-luain fosglaidh Dia dorus eile. Thig Dia ri airc, 's cha'n airc 'nuair thig. Gabhamaid gu tàmh—a nall na leabhraichean Aonghais, agus thugamaid buidheachas do Dhia. Gabhamaid an

nochd 146 Salm—togamaid am fonn le chéile. Is minic a sheinn mi e sa chuideachda mhoir, maille ri cuid diubhsan nach 'eil a nis ri m faotainn air aghaidh an t-saoghail; is cha chuala mi riabh e nach d' thug e faochadh do m' chridhe.

Chaidh sinn do'n eaglais air an là màireach, agus chuala sinn teagasg a chuidich leinn an saoghal bochd so a' leigeadh air dì-chuimhn. Is beannaicht', a deir Iain, 'nuair a phill sinn dachaidh, latha na sàb-aid : 'se Dia fein a chuir air leth e.

Toiseach na seachduin thainig dìthis dhaoine o'n obair *Chotain*, air an robh sinn eolach, ag iarruidh air Iain agus air mo mhac seasamh a mach leo, nach robh feum dhoibh fuireach air leth, agus a' labhairt mòran mu fhoirneart, agus sannt nam marsantan mòr, agus anabarradh eile mu'n rìgh, agus m'an rioghachd nach b' urrainn domhs a thuigsinn. Fàgaibh mi, ars' Iain, cha'n'eil stàdh dhuibh bhì labhairt ni 's faide. Cha seas mis a mach, is cha mhò a ni mi lochd air na daoineibh còir a thug dhomh cosnadh o thainig mi do'n àite; agus a fhuair mi gu fìrinneach, seasmhach anns gach càs. Fàgaibh mi—cha'n'eil fuil na ceànnaire ann am chuislibh. Dh' innis iad dha gu'n robh e 'na'n comas cuideachadh a dheanamhris, gu'n robh airgid aca a thainig a Sasunn, arson cobhair nam feumach a sheasadh leo; agus mar chomharadh air so, thairig iad bonn crùn fhàgail aige. Cha'n fhàg, ars' Iain, cha'n fhàgar sgillinn d' ar n-airgid san fhàrdoich so; tha mallachadh na chois; cha sheas mise libh, ni mò a ni mo mhac. Cha'n'eil agam ach e, chunnaic mi a bhràthair, mo dheagh mhac dil-eas air a ghiulan do'n Chill, gun chomas a bli fo cheann, a's bu chruaidh an deuchainn e; ach b'

fhearr leam esan a tha làthair fhaicinn air a chàramh r'a thaobh, na e bhì 'm broilleach na muinntir a tha 'g iarraidh fuil agus aimhréit' a thoirt air an dùthaich. Togaibh libh ur n-airgid. Cha'n'eil peighinn an nochd a'm' fhàrdoich—cha'n'eil sgillinn ruadh agam air aghaidh an t-saoghail; ach an là a dh' éirinn libhse, gu'n robh mi gun fhasgadh na h-oidhche. Falbhaibh, ars' esan, ach guidheam oirbh, togaibh d'ar n-amaideachd; cha shoirbhich libh. Rinn iad glag gàire, 'nuair a dh' fhalbh iad, a' deanamh fanoid air a chainnt.

Bha là an déigh là a' dol seachad, agus cha robh cosnadh ri fhaotuin; bha gach ni a ghabhadh reic air falbh, ach an dà leabuidh agus trealaich bheag eile nach b' fhiaich a chur a mach. Chaill Iain a shunnd gu buileach. Cha rachadh e 'mach air an dorus, ach a' turamanaich taobh a ghealbhain gun smid as a cheann. Bha againn Biobuill ùr a bhuineadh do Alastoir; mhothaich mi an duine 'gan toirt a mach an dràs agus a rìs, as an àite san robh iad glaiste; agus an déigh dha sùil a thoirt orra, chithinn e 'sile nan deur—a' clisgeadh air ais le osuadh throm, agus 'ga'n càramh a rìs anns a cheart àite san robh iad. Cha reic sibh iad, sin athair, ars' Aonghas, agus mise beo. Da rìreadh a mhic cha bu mhaith leam dealachadh riu, nam b' urrainn domh.

Air an fheasgar sin fein chaidh Aonghas amach, agus o nach do thill e san àm am bu ghuà leinn gabhuil mu thàmh, bha sinn fo iomaguin mhòr uime. 'Nuair a thainig e bha seorsa de lasadh 'na ghruaidh, agus togail éiginn na ghnùis a chuir òghnadh agus eagal oirnn. Athair, ars' esan, thoir maithneas domh, agus a mhàthair mo ghràidh, na dean thusa mo

dhlteadh. Cha reic sibh Biobuill Alastoir, ni mò an leab' air a' bheil sibh a' luidhe. Sin agaibh na chuidicheas libh. Thug e mach deich buinn òir, agus chàirich e air a bhòrd iad. Chlisg athair le oillt, 's mar biodh taice r'a chùl bha e gu glan thairis air an ùrlar. Ciod e so a rinn thu, a mhic, 'se bualadh a làimhe air uchd, ciod e so a rinn thu? An do leig Dia gu buileach thar a làimh thu? Ciod tha mi 'g ràdh a dh' éirich dhuit? Cha d' éirich, ars' Aonghas, ach gu'n do ghabh mi san arm. Tha mi nochd a'm' shaighdear aig Rìgh dearg Deorsa; agus tha dòchas agam nach d' thoir mi nàire air mo dhaoinibh, no air mo dhùthaich. Thog Iain a shùil, agus thill an fhuil a bha 'n déigh a ghruaidh fhàgail. Aonghais, thig dlù dhomh; dh' fheudadh e a laochain a bhi ni bu mheasa; 'se dh' fheudadh; O! 's math nach 'eil; ach c'arson nach d' innis thu dhuinn na bha a' d' bheachd? Cha bhitheanta le òigrìdh, a deir e, an combairle chur ri'n athair no ri'm màthair m'an gabh iad an t-òr; agus is maith do'n Rìgh gur ann mar so a tha. Ghabh mi aig Fear an Earrachd, agus gheall e tighinn am màireach, agus mo leithsgeul a ghabhail. Air an là màireach thainig Ailean mòr mar a gheall e, agus 'nuair a thuig e cò sinn, rinn e còmhnadh mòr ruinn. Ciod a tha ri ràdh, ach nach do chaill e sealladh air Aonghas fhad 's a bha e fodha. Thog e ceum air cheum e san arm; tha e nis air a rathad dachaidh, le saor dhuais o Rìgh 's o dhùthaich a chumas socair e fhad 's a's beo e. Tha e nis réidh de 'n t-Saighdearachd tuille, agus tha dùil againn ris dachaidh fo cheann mbhios. Tha Iain na shlainte, fhuaire e àite aitheasach o na daoinibh cneasda nach do dhìobair e.

Tha mo nighean pòsda ri gille glie, grundail a mhuinntir na Gae'l-tachd, agus a nis buidheachas do'n Ti ghràs-mhor a fhreasdail dhuinn. Tha guth an aoibhneis ri chluinntinn 'nar measg. Thainig cruadal 'n ar caramh, ach bheannuich Dia e chum ar maith. Sheas e leinn anns gach cruaidh-chàs a thainig oirnn. 'S minig a thig Iain, ann an comhnaltradh an anamoich, thairis air gach ni a thainig 'na 'r caramh, a' lorgachadh mar is fear a dh' fheudas e ceum-aibh freasdail an Tighearna chum leas ar n-anama. 'S i chainnt, Is maith dhomh gu'n robh mi fo thriobluid; agus de na h-uile aobhar sòlais a th' againn, cha'n e 'n t-aon is lugha, gu bheil Aonghas, do réir gach cunntais, cuimhneach air a Dhia, agus gràdhach mu Shlanuighear. Cha'do dhealaich e riabh ri Biobull a bhràthar. Is minic a bha e air a shiubhal air latha bhlaìr; agus na cheann-adhart dà an àm na h-oi'che ann an tìr chéin. Tha e'g innse dhuinn gu'n robh a' cheart leabhar so air a bheannachadh, chum math do mhòran d'a cho'shaighdiribh gam b' àbhaist da a leughadh. Agus a nis nach ann againn a tha 'n t-aobhar gu bhi taingeil! O na cailleadh daoine gu bràth an dòchas ann an Dia! na d' thugadh cruaidh-chàs no bochduinn orra a lagh a bhristeadh, no dearmad a dheanamh air òrd-uighibh. Mar is àirde bhuaileas an doinionn, gu ma h-ann mar sin as dlùithe a theicheas iad fo sgaile na creige mòire anns an tìr airsneulaich. Thuirt thus', a Thighearn, agus is fìrinneach do bhriathra gu leir,

“ A chionn gur ionmhuinn leis-san mì,
Sàr-fhuasgladh bheir mi dhà;
Air m' ainm a chionn gur eolach e,
Ardaicheam e gach là.

Gairidh e orm, is freagram e;
 'Na thriobluid bitheam leis;
 Onoir is urram bheir mi dhà,
 Is fuasglam air gu deas."

Is sinne da rìreadh a dh'fhiosraich
 gur fìrinneach esan a gheall; agus
 uime sin a deir mi ann an cainnt
 na sailm cheudna,

Their mi a nls mu thimchioll Dhe,
 Mo thearmunn e, 's mo neart;
 Mo dhaingneach: cuiream dòchas ann:
 Mo Dhia, 's e Dia nam feart.

*An Crìosduidh aig bruaich
 Iordain.*

Chuireadh an Dàn a leanas d'
 ar n-ionnsuidh le fear-eolais, a dh'
 innis duinn gur ann le Diadhair
 ainmeil san Taobh tuath a rinn-
 eadh e. Cha bhuin e dhuinn ain-
 meachadh o nach 'eil a chead fein
 againn; ach ma thig so gu làimh,
 creideadh e gu'n cuireadh e comain
 shonraicht oirnn barrachd de 'n t-
 seòrsa chur d'ar n-ionnsuidh.

Is dlùth air abhainn Iordain mi,
 'S tha 'n fheoil a' gabhail sgàth;
 Bu mhaith anis an dòchus ud
 Nach cuir gu bròn no nàir—
 An dòchus fhuair na h-athraichean,
 Air carruig bhuan nan àl,
 Tre'n d'fhuair gu tearuint dhachaidh lad,
 A steach do thìr Chanàin.

Tha 'n fheoil a' crith, 's cha 'n iognadh e
 Dol sìos gu Iordan bàis;
 Tha sgàil na h-oidhch' ag iathadh orm;
 'S tha cianalas a' fàs;
 Oir se tha romham sìorruidheachd,
 Nach tomhais grian no là;
 An cuan ata neo-chrìochanach,
 Gun iochdar ann no tràigh.

Ach tha mo shùil ri Slanuirghear,
 Bha gràs-mhor fad mo chuairt,

Sa threoruch troimh an fhàsach mi,
 Nach fàg e mi san uair:
 Ach fòs g' an dean e teasairgin
 Dhomh fein, san t-seasamh chruaidh,
 'S gun sgoilt e dhomh na h-uisgeachan,
 'S gun ruig mi nunn le buaidh.
 'Sann annsan tha mo mhuinghinn,
 A chuir an cath bha cruaidh,
 Rì naimhdeibh laidir fuileachdach,
 'S a thug amach a bhuidh:
 Thugadh buaidh air Satan leis,
 Air peacadh, bàs, is uaigh;
 'S do thaobh an t-sluaigh a ghràdhach e,
 Am bàs do shluig se suas.

Do cheartas thug se riarachadh,
 Is dioladh mar bu chòir;
 'S an lagh ro-naomh cho-fionadh leis,
 Bha orms' gu dian an tòir;
 Is choisneadh saorsa shìorruidh leis,
 Air Buaidhibh Dhe chuir glòir,
 'N tra ghlaodh se, "Tha e crìochuichte,"
 Se sud mo dhion 's mo threoir.

Na rìun 's na dh'fhuiling Slanuirghear
 Mar sud an' àit a shluaigh,
 'Se 'mhàin is bunait thearnuidh dhomh,
 'S cha n'e gach gràs a fhuair—
 'Se sud is dìon 's is teirmunn domh,
 Dol 'n coinneamh bàis is uaigh,
 'Se sud bheir dhachaidh sàbhailt mi,
 Do'n àit a'm faic mi 'n t-Ùan.

Ach O! 'm faigh neach cho-ghràineil rium
 'S do nàdur cho mi-naomh,
 A choidhch' a steach 'na làthair-san,
 Tha àillidh glan gun ghaoid.
 Ach glanaidh fuil an t-Slanuirghear
 Mo ghrainealachd gu saor;
 Is gheibh mi'n sin do'n àros ud,
 'Sa'm bheil muir-làn a Ghaoil.

Is mealladh mòr, is gäbhaidh e,
 Th' air àireamh 'measg an t-sluaigh,
 Le aideachadh gun ghràsan ac,
 Dol 'n coinneamh bàis na'n suain;

Gun eagal orr' roimh shiorruidheachd
A dh' iathas ump' gu luath—
Bidh gul is giosgan fhiacl ae,
A choidhch mar dhioladh duais.

Ach bheirinn comhairl àmall orr',
Mu'n d'theid mo cheann 'san ùir,
Gu'm pilleadh is gu'n tionnd'eadh iad,
Gu teann gu Rìgh nan dùl ;
Is ghuidhinn air a phàirt ud dhiu,
Bha fad mo là dhomh dlùth,
Gu'n dùineadh iad ri'n Slanuighear,
Gun dàil a chuir sa chùis.

Oir theirinn, 's thogainn fianuis air,
Thaobh Iosa, fear mo ghràidh,
Gur Ceannard caomh is fialaidh e,
'S gu'n d' fhuair mi riabh e tlàth :
Gu bheil e truacant trocaireach,
Is pailt gu leòir 'na ghràs ;
'S a mheuds' a chuireas dòchus ann,
Gu'm bi iad beo gu bràth.

Tha comain chuir an Tighearn orm,
Is dh'iàrruinn chuir an' cèill,
Gu'n d' fholaich e gu miorbhuileach,
Mo lochda diomhair fein :
Gu'n d' cheaduich e, na fhàbhar dhomh,
Air 'ghràs bhì deanamh sgeul—
Mo lochda 'chuir 'na làthair san,
'S do chàch bhì 'g aidmheil fein.

Thaobh 'fhreasdail anns an t-saoghal
dhomh,
Bu chaomh e, 's cha bu shearbh ;
Oir fhuair mi biadh is aodach ann
Mar d' fhuair mi maoin is ainm ;
Ach chum é suas air dòchus mi,
'S cha b'ann air stòras seilbh ;
'S na'm b'è a thoil, na throcair e,
Nis dheònuichinn bhì falbh.

Tha sluagh mo ghaoil 's mo bhràithreachas,
—Na braithrean caomh is treun—
A shiubhail troimh an fhàsach leam,
Air m' fhàgail nis gu lèir.

Is dh' fhàg sud aon'rach cianail mi,
Mar eun air sliabh leis fein,
'S o dh'fhalbh an comunn diadhaidh-san,
Tha m'aighe triall 'nan deigh.

Ach feitheams' àm an Tighearna—
Se àms', gu fìor, a's fearr ;—
'S d'a thoil ro-naomhsan striochdar leam,
Thaobh riaghluidh beath is bàis :
'S tra thig an t-àm a dh'òrduich e,
An' ruintibh ghlòir 'sa ghràs,
Feuch, sud a nunn thar Iordan mi—
'Sa ghlòir dha fein gu bràth !

Sud thairis air gach buaireadh mi,
Gach cunnart cuain is gaoith,
Gach laigs' is ciont is truailidheachd,
Gach pian is gruaim is caoidh ;
Is sud a steach do'n lùchuir mi,
'Sa'm faic mi gnùis an Rìgh ;
'S na chomunn iomlan ùrail-san,
Gu'n seinn mi 'chliù a choidhch !

I. M'N.

~~~~~

*Fein-cheasnachadh dùrachdach
arson gach Feasgair.*

1. Ciod a rinn mi an diugh arson Dhe agus a ghloir? Ciod air am feud mi amharc air m'ais le tlachd?

2. Ciod am fonn san robh mo chridhe rè an là an diugh? An robh mi ni 's mò an tòir air nithibh neamhuidh no air nithibh aimsir-eil? An robh tuille toilinntinn agam ann an Dia, agus ann an dòchas ri glòir shiorruidh, na ann an saibhreas saoghalta, ann an urram, agus ann an sòlas? An robh tuille bròin orm arson peacaidh, na arson triobluidhean na beatha so? An d' fhuair mi tuille sòlais o shoithichibh briste, na fhuair mi o Dhia an tobar?

3. Ciod a bh' air m' aire? An robh mi treibh-dhìreach, agus an do choimhid mi deagh choguis saor

o chionta a thaobh Dhe agus dhaoine? An d' ith agus an d'òl mi, an d' rinn mi ùrnuigh agus co'-naltradh, chum glòir Dhe, no an robh mo mhiann agus mo thogradh fein an uachdar?

4. Ciod na dleasnuis spioradail a chuir mi an gnìomh an diugh? An robh na h-uiread shuim agam do'n dòigh, 's a bha agam do'n chùis; agus gur ann a deagh cho-guis a rinn mi iad, ni 's mò na air sgàth sgéimh? An do ghuidh mi gu dùrachdach, an do leugh agus an do chnuasaich mi air mhodh a dhrùigh orm?

5. Cia dìleas, dichiollach, agus cùramach a bha mi 's na bha'n earbsa rium? An do chuir mi seachad a bheag de'n là ann an dìomhanas?

6. Cò bu chuideachda dhomh air an là an diugh? Ciod am maith a rinn mi dhoibh, no a fhuair mi uatha? An d' fhuair mi coire, an d' caralaich, agus an do neartaich mi, an d' thug mi misneach, sòlas, agus sanus doibh, mar bha chùis ag iarraidh?

7. Cionnas a ghiulain mi le triobluidibh agus deuchainnibh an là a chaidh seachad? An d' rinn mi aon chuid an cuir an suarachas, no an do ghéill mi dhoibh? an d' thug mi aon chuid caidreamh do dhroch bhairil mu Dhia, na idir focal obann a labhairt na aghaidh.

8. Ciod am buaireadh a thainig am charamh air an là an diugh? An do ghéill mi gu socharach do pheacadh, no an robh mi, fo bheachd air sùil uile-leirsinnich Dhe, air mo chumail air m' ais uaithe? An robh fearg obann orm, agus an do mhair i fada, 's an robh aithreachas orm air a son? Ciod an geur-mbothachadh, an tròcair no an sanus a chiontaich mi 'na aghaidh?

9. Ciod na sochairean a mheal mi, agus ciod am fonn san robh mo chridhe leo? An do dhrùigh maitheas De orm ann am' shlainte, mo dhaimlich, mo mhaoin, a bhrosnuich mi gu taingealachd, agus uime sin tarbhach ann an deagh oibribh?

10. Ciod a dh' fhòghlum mi an diugh? An d' fhuair mo chridhe am barrachd eolais mu Dhia agus air a ghloir, orm fein agus air mo pheacaidh, m'an t-saoghal so agus air an ath-shaoghal?

11. Ciod air a bheil cuimhlin agam do fhocal Dhe, aon chuid o leughadh no o éisdeachd? An robh aon earrann deth taitneach do m' anam? An d' rinn mi tre chreidimh aon do gheallaibh Dhe a ghabhail do m' ionnsuidh fein? An do riaghailtich aon àithne shònraichte no ghiulan?

12. Ciod na gràsan a ghnàthaich mi? An do bhuilich mi an latha ann an creidimh, an do ghràdhaich mi Dia le m' uile chridhe, an do dhiult mi mi fein arson Chrìosd? An do ghabh mi ri Dia an t-Ath-air, mar mo shonas agus mo chuibhrionn; ri Chrìosd, mar mo Shlanuighear, m' Eadar-ghuidhear, agus mo charaid, agus ris an Spiorad Naomh, mar m' Fhear-iùil, mo neart, agus m' Fhear-co'-fhurtachd; a' furan a chumbachd drùighteach?

13. An robh agam cridhe truacanta, agus làmh fhialuidh do aon neach ann an uireasbhuidh?

14. Gu h-àraidh an d' rinn mi maith dhoibhsan a tha do theaghlach a chreidimh, 's an robh meas agam orrasan air a' bheil eagal an Tighearna, ged a robh iad gu broineagach làn chréuchd, mar bha Iob, no Lasarus; agus an robh mi co mcasail umpa ri neamhnuid luachmhor, ged a b'ann air dùn-aolaich a bhitheadh iad?

15. An labhair mo theaghlach, agus iadsan is eolaich orm, gu maith umam? An d' rinn mi math mar fhear no mar mhnaoi phòda, mar phàranda no mar lean-abh, mar mhaighstir agus mar sheirbhiseach? An do mheall mi aon duine le ceilg; an d' rinn mi dochair air na dheagh ainm; an d' rinn mi cron air na anam no na chorp, le dearmad a dheanamh air a pheacadh no air a chruaidh-chas? An d' rinn mi do chàch, mar bu mhath leam iadsan a dheanamh dhomhsa?

16. An d'thug mi maitheanas do m' naimhdibh; an d' rinn mi gairdeachas ri sonas chàich, agus nach robh aon chuid farmad na sannt orm ri urram, saibhreas no ri càirdean neach eile? An do chuir mi mach air mo choimhearsnach, ach gur ann a thug mi oidheirp air sìth a shoerachadh, agus a leantuinn ris na h-uile dhaoibh?

17. An robh mo ghiulan ciallach, suairce, agus cùramach? An robh mi aon chuid faoin, eatrom no guanach, ann am ghiulan no ann am chainnt?

18. An do chuir mi cùl ri mòrchuis an t-saoghail so, 's an do mheas mi e na chaldach agus na aolach arson Chrìosd agus a ghràis?

19. An do chuir mi da rìreadh am bàs fa m' chomhair, 's an do mheas mi mo bheatha mar neul, no mar sgàile? Ciod an t-ullachadh a rinn mi fa chomhair a bhàis? Nan druideadh Dia an nochd mo shùil le bàs, ciod a dh'éireadh do m' anam? An gabh mi do dhànadas na luidheas sìos fo aon chionta d'an d'thug mi caidreamh?

20. Ga mòr, glormhor, agus uabhasach a bhios là a bhreitheanais, a bheil do mhisnich agam na choinnicheas Chrìosd a' teachd ann an teine lasara, maille r'a ainglibh cumhachdach a dheanamh diogh-

altais? An dean mo dheagh-bheus d' fheuchainn an latha a sheasamh? Agus an d' rinn mi an diugh mi fein a rannsachadh, breith a thoirt orm fein, agus m' fhàgail ciontach?

21. A' bheil mi creidsinn gu bheil piantan ifrinn bith-bhuan? Agus a' bheil mi 'g oidheirpeachadh teicheadh o'n fheirg a ta ri teachd?

22. A' bheil do dhànadas agam na luidheas sìos air an oi' che nochd, gun ùrnuigh a dheanamh ri Dia chum mo pheacaidh a mhaithheadh, gum buanaicheadh e a dhìon agus a bheannuchadh, agus fadheoidh m' anam a shaoradh trid Chrìosd?

P. M'F.

~~~~~  
DLEASANNAS LATHAIL A
CHRÌOSDUIDH.

A Chrìosduidh cuimhnich gu bheil agad an diugh,

Dia r'a ghlòrachadh.

Anam r'a théarnadh.

Aithreachas r'a iarruidh agus r'a ghabhail.

Slanuighear ri creidsinn ann agus a leantuinn.

Corp r'a cheannsachadh trid an Spioraid.

Gràsan agus subhailcean r'an iarruidh tre ùrnuigh dhùrachdaich.

Peacaidhean ri bhi brònach air an son, agus r'an tréigsinn.

Tròcair agus saoradh r'an cuimheachadh.

Ifrinn ri seaclnadh.

Phàrras r'a bhuannachd.

Siorruidheachd ri smuainteach oirre.

Aimsir ri deagh bhuileachadh.

Coimhearsnach ri feum a dheanamh dhà.

Gniomhara seirc r'an coilionadh. Saoghal ri bhi fo eagal roimhe, gidheadh ri buaidh a thoirt air.

Deamhain ri strìgh a dheanamh riu.

Tograidh r'an cìosnachadh

Agus *theagamh* Bàs r'a fhulang.
Agus dol fo bhreitheanas.

Agus is eiginn aghaidh a thoirt orra sin uile, agus an deanamh tre GHRAS CHRÌOSD,
Agus ni h-ann ad neart fein,
nach 'eil ach ro lag.

P. M'F.

LITIR O FHIONNLATH PÌOBAIRE
D'A MHNAOI.

A Mhàiri, a Ghràidh,

Is bliadhna leam gach là o dhealaich mi riut fein agus ris na pàistean. Tha mi'n tràs' ann an Glaschu mòr nan *stìòpall*, baile na gleadhraich. O! nach robh mi aon uair eil' a'm' shìneadh air bruaich na h-aibhne far nach cluinninn ach torman nan allt, bàirich nam bò, agus ceilearan nan eun. Tha mi nise, mar gheall mi, dol a dh'innse dhuit mar fhuair mi a mach.

Tha cuimhn' agad fein mar dhealaich sinn. Thog mi orm le bocsa na pìopa gu beul a chaolais; 's ann an sin a bha'n othail: Marslaidh mhòr agus na buanaichean a bha leatha co aoibhinn aighearach, 's ge nach biodh iad ach a' dol do'n choille chnò; cò bha 'm broilleach na cuideachd ach Pàra' mòr le éile-bheag, 's le bhoineid mar a b' àbhuist da—cuaille de bhàta daraich na laimh—màileid do bhian gaibhre air a dhruim. Fàilt ort, Fhionnlath pìobaire, ars esan, gu meal thu do bhrigis. Mata, arsa mise, tubaist oirre—'si so a cheud uair a chuir mi orm i: nam fuirgheadh i shuas cha bu ghearan e; ach tha mi cheana cho sgith dhi 'sa bha dà bhliadhnach eich de'n ghad, a cheud oi'ch' a chuireadh air e. A mach ghabh sinn an coinneamh soitheach na smùide, a Mhaighdeann-Mhoirearnach, mar their iad rithe. Bha i

teannadh oirnn o Mhuile, a' cur nan smùid di. Tha i so a' tighinn, arsa Pàra' mòr, an aigeannach mhaol ghranda, le gleadhraich, 's le h-ùpraid: cha b' ioghnadh leam ach a Mhaighdeann a ràdh rithe; bi sin a Mhaighdeann gun mhodh, gun eisimeil. Tharruing i oirnn le caoiribh bàn fo a sròin, a slachdraich, agus a' sloisreadh na fairge foidhpe, bha 'g éiridh na h-iomairean bàna còblragaich a nunn gu Aros. Thainig i nuas oirnn a' bagradh ar smàladh fo a cuibhleachan. Fa dheire stad a bhéisd; is cha luaithe stad na cuibhleachan o dhol m'an cuairt, na thug feadan fada caol a bha suas ri taobh an t-siomlair mhòir, aon ran as, a shaoil mi a sgàineadh mo cheann. 'S ann an sin a bha'n ùinich san othail an dol ri cliathaich na Luinge, a h-uile beul sa bhàta fosgailte san aon àm—gun urram fear ga chéile: Mas i Marslaidh mhòr thug i mach a bheurla sin nach do chleachd i o'n a bha i 'n uraidh air a Ghalldachd; cò ach ise—bha Bheurla 's a Ghaelic a' measg a chéile. Dean fodha, ars' an dara h-aon, nach iomair thu a mhic do mhàthar, ars' an t-aon eile: a stigh an ràmh bràghad shuas, buille ga deire shìos; na dean thus Iain Bhàin: *Canai, canai* ghillean arsa Marslaidh mhòr—gu réidh, ars' a h-uile h-aon. Mar bhitheadh mo nàire, 's mar bha mi ceangailte sa bhrigis, bha mi mach a shnàmh gu tìr. Fa dheire thainig ball cainipe le fead m'ar clusaibh, agus ghlaodh gach neach, Cùm air gu gramail, Iain Bhàin. Thug a Gheòladh aon sàthadh aisd a nunn gu taobh na Luinge, agus shaoil leam gun robh sinn thairis. Fhuair mi suas, ach cha'n fhios domh cionnas; is cha mhò bha fhios agam c'ait an tionndainn.

Thà thu 'n sin Fhionnlath arsa

Pàra' mòr, mar bhò mhaoil a'm' buailidh choimhich. Thig leam a dh' amharc mionach na Maighdinn so fein, a dheuchainn an tuig sinn mar tha bheairt innleachdach ag iomairt. Ach, ma chaidh, 's ann an sin, a Mhàiri, a bha 'm fire, faire.—Sailean iaruinne agus slatan a' gluasad a nunn agus a nall, a sìos agus suas, air an ais, 's air an adhart gun tàmh gun stad; cnagan agus gobhalain agus eagan a' freagairt d' a chéile. Cuibhleachan beaga nan deann-ruidh mu na cuibhleachaibh mòra. Duine truagh shìos a' measg na h-achfhuinn, a' cur na smùid deth, far nach saoire tu a' b'urrainn do luch dol gun a milleadh; ach bha esan a' gluasad air feadh na h-ùpraid, co neo-sgàthach 'sa rachadh Pàra' mòr na mis' a' measg na'n caorach; ag armadh gach achfhuinn, gach achlais, udalan, agus feadan le oladh agus le h-ìm.—A dhuine thruaigh, arsa Pàra' mòr, 's ann agam nach 'eil sùil ri d' àite; is daor a tha thu cosnadh t-arain. C'arson ars' esan? 's e tionnda suas a shùl, a bha snàmh ann am fallas. Ged a labhradh a gheibhleag iarruinn a bha 'na laimh, cha b'urrainn duinn barrachd ìoghnaidh bhi oirnn na 'nuair a chuala sinn an duine so a' labhairt na Gaelic.—Nach do shaoil mi, arsa Pàra' mòr, gur Sasunnach, no Eirionnach, no Gall bochd a bh' ann. Thainig e nìos, a' siabadh an fhal-lais o ghnùis le bad còrcaich a bha 'na laimh; agus thòisich e air beachd a thoirt dhuinn air an achfhuinn: Ach fheudail, bi sin an fhaoincis. An saoil thu, a Phara' mhòir, a deir mise, nach anns a cheann a smuaintich an toiseach air so a bha'n t-innleachd. Coma leam e fein is innleachd, arsa Pàra' mòr. Is mi-nàdurra, peacach an t-innleachd so fein, a' cur sruth

agus soirbhis an Fhreasdail gu'n dùlan, a' dol nan aghaidh gun seòl gun ràmh.—Coma leam i;—cha'n'eil an t-innleachd so cneasda. B'fhearr leam a bhi ann an Gedla dhuith Achnacraige,—Eoghann an rugha air an sdiùir a' ruith le croinn riùsgte, roi bhuinne nam biodag, na bhi innte—tha mi 'g ràdh riut nach 'eil an t-innleachd so cneasda.

Mar bha sinn a nunn gu ceann Mhùsdail chuala mi fhein sgall pìoba air mo chùl, agus air dhomh tionnda, cò bha'n so ach balach ronnach de mhuinntir Thìrie, a' gleusadh a phìob, an fhad 's a bheireadh duin' eile cuairt aisde. Ma ta, arsa Pàra' mòr, Is ceannach air an ubh an gloc.—Cia mar tha so a' còrdadh riut, Fhionnlath, ars esan? Is searbh a ghlòir, a deir mis, nach feudar éisdeachd. Chluich e, fa dheire, Bodach nam brigisean, agus m'an do sguir e dhi, bha mi co sgìth dheth fein 's da cheol 's a bha mi de 'n bhrigis lachduinn.

Cò bha'n deire na Luinge, ach Alastoir ruadh Mac-an-Abraich, Tighearna Chola. Mhothaich e dhomh fhein, agus sméid e orm—cha robh maith a dhiùltadh—bha mòran uaislean shìos leis air clàr deire na luinge, Sasunnaich, Gaill, agus Fràncaich. Cuid diubh a' leughadh, cuid na'n codal—cuid a' méananaich, cuid ag itheadh. Fear dhiubh le glòin' amhairc fhada rìomhach ri shùil, mar gum biodh e dol a losgadh air Caisteal Duairt; mhothaich mi fear fada, caol, glas-neulach le spéuclair air a shròin, is bioran ruadh 'na làimh leis an robh e 'tarruing dealbh a Chaisteil. Bha ban-tighearna mhòr rìomhach 'nam measg agus measan leibideach de chù beag molach na h-uchd, ris an robh i a' briodal agus ga phògadh; agus dà mhaighdinn òg

leatha, air an robh rud nach faca mi riamh roimhe, brigisean geala anairt, fo'n chuid eile d'an aodach. Thug mi fhein a mach a phìob mar a dh' iarr iad, ach a cheud sgal a thug i, theich gach aon diu, ach aon Sasunnach mòr reamhar, a shuidh m'am choinneamh le dha mheur na chluasaibh, agus sgràing air mar gu'm bithinn a' dol ga itheadh.

Ma bha ceòl a' measg nan uaislean, bha ceòl agus dannsa 'an ceann eile na Luinge. Ach mar bha sinn a' dol sìos gu Eisdeal, chaidh an ceòl air feadh na fìdhle. Bha 'n fhairge na mill agus na gleanntaidh; thòisich soitheach na smùide fein ri dannsa. Cha robh ràn a bheireadh am feadan mòr as, nach saoilleadh tu gun robh mucmharar'a cliathaich. Cha chluinneadh tu nis ach osnaidhean o gach àite, Bha'n Sasunnach mòr a bha fochaid air a phìob, 's a cheann thar beul-mòr na luinge, an impis sgàinidh. An tuille teannaidh ort, a deir mise; neor-thaing mar 'eil pluidh pìobair' a nis ort fein. Ràinig sinn an Crìonan. Is pris-eil, arsa Pàra' mòr, a chas air tìr; a cheud fhocal a thainig as a cheann o chaidh sinn seachad air beul Lochfaochann.

Air an là màireach ràinig sinn Glaschu, àite ris an abair iad am *Broomielà*; b'e sin Ceadha na h-ùpraid. Luings na smùide a' falbh agus a' teachd làn sluaigh, mar gu'm biodh an saoghal a' dol do Ghlaschu, agus an saoghal a' teicheadh as. O nach d' fhàs mi bodhar leis a ghleadhraich a bha m' chluasaibh, cha chùram leam gu'n caill mi mo chlaisteachd tuille. Bha sreath dhaoine air an tarruing suas fa chomhair nan soithichean le ball cainipe mu ghuala gach aoin diu, agus braiste rìomhach air an uchd. Bha iad so a' sméide oirn

mar bha sinn a dol gu tìr, a h-uile beul fosgailt mar gum biodh iad a' cur fàilt oirn; gach làmh sìnte, agus gach sùil siùbhlach mar gum biodh iad ag iarraidh luchd-eolais. Bha aon fhear, gu h-àraidh a shocraich a shùil orm fhìn, agus air dhomh amharc air gu geur, a dh' fheuch an cuimhnichinn cò e, chuir e làmh ri aid, agus chrom e cheann co modhail, sìobhailte, 's nach b' urrainn domh fein gun an fhàilt a fhreagradh; ann am prìoba na sùl bha e air clàr na luinge, agus thog e leis bocsa mo phìoba agus màileid Phàra' mhòir, co easguidh's a ghleadadh Gauger Thobar-Mhuire buideal uisge-bheatha gun chuireadh gun chead. Air t-athais, arsa Pàra' mor, An cuala tu riamh, mo ghille maith, mar thuirt Clag Scàin, An rud nach buin duit na buin dà. Leanaibh mis, a dhaoine uails', ars an duine, agus e falbh ceum romhainn. 'S anns a bhaile mhòr fhein, a deir mis, a tha 'm modh. Is fad o chuala mi, gum bi gill' aig an fheannaig fhein is t-fhoghar. Dh' iarr sinn air, e g'ar toirt gu tigh Eoghainn òig, far an d'rinn iad ar beatha gu cridheil. Slàn leat a Mhàiri, a ghràidh air an àm. Cuiridh mi litir eile a' d' ionnsuidh ann an ùine ghòirid, 'nuair a gheibh mi cosnadh. Cha'n eil thu fein agus na pàistean tiot as mo chuimhne. O! bi furach air mu Lachlann beag, mo chuillean gaolach. Am Freasdal a bhi maille riut. Guidhe dùrachdach,

t -Fhir-phòsda ghràdhaich,

FIONNLATH MACAONGHAIS.

T—O—

~~~~~  
AISLING MHAIRI.

'Nuair dh' éirich gealach Gheal nan trà,
Os ceann nam beann is àird tha 's tìr;
'S a thaom o'n ear a solus fann,
A' nochdadh chrann, is àird gach nì.

Leig Màiri sìos i fein chum pràmh ;
 'S a beachd air Sanndi fad o thìr ;
 'Nuair chual' i guth gu ciùin ag ràdh,
 A Mhàiri leig am bròn sin diot !

O'n chluasaig thog i suas a ceann,
 A shealltuinn cò a bh' aun, is i ;
 Cò chunnaic i ach rùn a gràidh,
 Bha shùilean fàs, 's a ghnùis gun ll.
 O ! 's fuar a ghràidh, 's ro fhuar a tha'
 Mi'n lochdar cuain, 's mo chàil gunchlì ;
 Is fada uait mi'n suain a bhàis,
 'S a Mhàiri leig am bròn sin diot.

Tri o'che doineannach air cuan,
 Bha sinn le àrdan stuagh 'g ar claidh,
 A strìgh r'ar bàre a chumail suas ;
 Ach b' fhaoin san uair, 's bu truagh ar
 strìgh.
 'An sin 'nuair mheilich m' fhuil le h-
 oillt,
 Mo chridh a ghaoil bha làn le d' ghràdh-
 Nis tha ghaoth 'na tosd, 's tha mis aig
 fois,
 'S a Mhàiri leig am bròn sin diot.

O! Mhàiri ghràidh, dean deas thu fein ;
 Oir 's gearr an réis gu'r còmh-dhail mhòr ;
 'An sin bithidh gràdh o chùram saor ;
 Is dealach a choidhech cha bhì ni 's mò.
 'An sin ghlaodh an coileach, 's theich an
 sgàil,
 'S ni 's mò de Shanndi cha'n f hac i ;
 'S e thuir an taibhse ciùin, 's e falbh,
 A Mhàiri leig am bròn sin diot.

MU BHLIADHNA THEARLAICH.

Latha Blàir Sliabh-chlamhain.

Deanaibh ullamh chum ur turais,
 'S bithibh guineach, deonach ;
 So an cumasg am bì na buillean
 An deantar fuil a dhòrtadh.
 Och a dhuine 's lionmhor curaidh,
 Is fìor sturroil co'-strìgh,
 A Leigear bhàr éille mar chuilean
 Dh' fhaotainn fuil air Seòras !

Mhoir' is sgairteil, foirmeil, bagant,
 Galdhell ghasta, chròdha ;
 Gach aon bhratach sìos do'n bhaiteal,
 Le'n gruaidh laiste ròis-dearg ;
 Iad gun fhiamh, gun fheall, gun ghais-
 eadh,
 Rìoghail, beachd-bhorb, pròiseil ;
 Gu neo-lapach ri roinn gaisge,
 Spàinnich ghlas 'n an dòrnaibh.

AM feadh a bha 'm Prionns' òg,
 'sna fineachan Gae'lach a dh' éir-
 ich leis, ann an Lùchuirtibh a
 shinnsir ann an Dun-eudean, thain-
 ig Sir Iain *Cope* leis an arm-dhearg
 air tìr aig Dunbar, baile beag an
 cois na fairge, seachd mìle fichead
 an taobh an ear do Dhun-eudean ;
 agus air an là màireach ghluais e
 fein agus fheachd an coinneamh
 na'n Gae'dhal. Chaidil e fein agus
 a dhaoine an o'che sin ann an
Haddington, agus air an ath-là
 ghabh iad air an aghaidh air an t-
 sliغه do Dhun-eudean. Chuir e
 Mor'ear Loudai agus freiceadan
 leis air an adhart roi 'n arm eile,
 an earalas nach d' thigeadh am
 Prionns' orra gun fhios. Ach cha
 b' fhad a chaidh e 'nuair a phill e
 an deannaibh nam bonn, ag innse
 gu'n cual e pìobaireachd na'n
 Gae'dhal, gum fàc e am brataich-
 ean coimheach. Chuir so iogh-
 nadh air *Cope*, ach cha do ghabh
 e eagal. Chuir e stad air an
 fheachd, agus tharruing e suas iad
 'an òrdugh catha. Tamull beag
 na dhéigh sin thainig Tearlach
 agus luchd nam breacan san
 fhradharc. Bha iad so an àrd
 mhisnich, an déigh na fois a fhuair
 jad, an Dun-eudean. Air an là so
 fein mu éiridh na gréine thainig na
 Granndaich, Cloinn-Lachlainn, agus
 muinntir Adhoill d'an ionnsuidh ;
 agus chuir Tearlach e fein air ceann
 a chuid daoine. Thuir e riu,
 Tharruing mi mo chlaidheamh, mo

Chàirdean, agus thilg mi uam an truaille. Fhreagair an t-arm e le iolach àrd, agus ghluais iad air an aghaidh, tri air doimhneachd, a' sìor chumail cothrom a bhruthaich, oir bu toigh leis na Gaedheil riamh cothrom a' bhruthaich a bhia air an naimhdibh; a' cuimhneachadh mar thuirte Eoghann dubh Mac-a-Chòmbaich, Théid an taigeis fein gu dàna sìos am bruthach. Cha robh 'n t-arm dearg ro-dhéigheil air teachd gu cumasgairanfheasgarsin, agus uime sin tharruing na Gaedheil suas air leachdainn air an robh fraoch agus conasg, far an do ghabh iad gu tàmh paisgte nam breacanaibh, an déigh dhoibh freiceadan laidir a chur a mach a dheanamh fàth-fheitheamh air an nàmhuid. Bi so a cheud oidhch' fhuar a thainig, o'n a sgaoileadh bratach Thearlaich ann an Gleann-fionain: Thuit air an o'che so ceo dùmhail agus liath-reodha, a chuir doimheadas mòr air an arm dhearg, ach a mheasadh suarach le luchd-àiteachadh nam beann. Thug *Cope* fainear teinntean mòr fhadadh mu thimchioll an airm g'an cumail blàth, agus a thoirt misnich dhoibh; ach leig Tearlach's a chuid daoine iad fein nan sìneadh san fhraoch, agus thugadh òrdugh gun smid a' labhairt.

An déigh do na daoine gabhail mu thàmh, thainig òganach uasal, a bha nam measg air adhart, a thogadh anns an àite sin, agus a thairg iùl a dheanamh dhoibh roi mhòntich dhomhain a bha eadar iad fein 's an t-arm dearg, tre bhealach àraidh, leis am feudadh iad tighinn dlù air an nàmhuid, gun iad a mhothachadh dhoibh. Dhùisgeadh am Prionnsa, a bha na luidhe agus sguab pheasrach mar chluasaig dha. Chumadh comhairle-chogaidh, agus cho'aontaich iad comhairl an òganaich a ghabhail.

B' ann air di-sathairn, a cheud là thar fhichead de mhìos meadhonach an Fhogharaidh, bha na Gaedheil air éiridh trì uairean an uaireadair m'an do thog a ghrian a ceann, gu latha Sliabh-chlamh-uin a chur. Ghabh iad sìos tre ghlaic dhomhain, gun smid as an cinn. Cha robh e 'n comas an nàmhuid am faicinn leis a cheo dhùmhail a bha air an t-srath. Chuireadh Clann Domhnuill air an laimh dheis, urram a fhuair iad air Blàr Bhanocburn, agus a ghleidh iad anns gach cath uaith sin, ach air cath ainmeil Harla, 'nuair a thug iad fein thairis i le 'n deoin do Shiol-Leoid. Air a mhaduinn so, bha Mac Dho'ill dui 's a chuid daoine, agus Stiubh-artaich na h-Apunn air an laimh chlì, agus Clann-Ghriogair sa mheadhon. Bha Diùchd Pheairt na Cheannard air an laimh dheis, agus Mor'ear Deorsa Moireadh air an laimh chlì.

Bha chuid eile de na Gaedheil, muinntir Adhoill, Clann Donn-chaidh, Clann Iain Ghlinne Comhann, agus Clann Lachluinn, air an tarruing suas nan sreath eile leth cheud slat air cùlaobh chàich, fo stiùradh Mhor'ear Nairn, agus eadar an dà chuid bha Tearlach e fein. Bha de Ghaidheil a làthair sa bhàr so dà mhìle agus ceithir cheud, agus do'n arm dhearg tri cheud ni bu lugh. Mhothaich am freiceadan a bh' aig *Cope* do na Gaedheil a' tighinn, agus thug iad sanus seachad.

Bha nise brise na fàir' ann, bha 'n ceò ag éiridh suas, agus òg ghathan na gréine ag òradh àirde nan speur. Bha fhathast meall ceo eadar an dà fheachd, air chor 's nach fhac iad a chéile, ged a thuig iad gun robh iad dlù. Lean-aibh mise, arsa Tearlach, agus le còmhnadh Dhe ni mi an diugh

sibh 'nar daoine sonadh. 'Nuair bha iad gu bhì 'n sàs thug na Gaedheil dhiu am boineidean, agus chuir iad suas ùrnuigh ghearr. B' uaislean air fad a bha san t-sreath thoisich. Bha gach Ceann-cinn-eadh am broilleach a dhaoine fein, agus na càirdean bu dìsle dha mu thimchioll. Thainig am feachd Gae'dhlach co bras air an aghaidh 's nach robh cothrom aig Cope air mòran a labhairt r'a chuid airm. Thog na Gaedheil, mar bu nòs leo, aon iolach oillteil chatha, agus ann am prioba na sùl bha iad am bad an nàmhuid. Dh' fhosgail an t-arm dearg orra le'n gunnachaibh mòra, agus leig iad aon dairearach ghailbheach orra le'n airm-theime o thaobh gu taobh; ach bu shuarach so 'an aghaidh cruadal foghainteach nan laoch treun a bha tighinn orra. Cha d' fhuair iad ach an aon lòd a thilgeadh, 'nuair bha luchd nam breacan le 'm biodaig 's le 'n claidheamh 'nam broilleach. 'S e Mac Dhò 'ill dui 'sa dhaoine agus muinntir na h-Apunn thug a cheud fhuil. Thainig 'na Trupairean 'n a'n còdhail, ach ma thainig cha b' fhad a sheas iad. Thainig Clann Dòmhnuille air an adhart, agus cha b' iad bu tàire, 'na dhéigh sin Clann Ghriogair a dhearbhadh gum b' aithrigh iad air cliu an sinnsireachd. Cha robh e comasach seasamh nan aghaidh. Ann an tiota chuir iad an ruaig air an arm dhearg. Bha aon bhuidheann bheag a sheas, fon duin' ainmeil COIRNEAL GARDNER, a sheas leo so an déigh d'a dhaoine fein fhàgail; agus a chuir an cath gu duineil, gus an do bhuaileadh gu làr e le iomad creuchd fhuilteach, ann an sealladh a thighe fein, Cha do mhair an cath ainmeil so thairis air cuig no sea mhionaidean; ach anns an ùine ghearr so chaidh a choilion gnìomh foghainteach a dheanamh sa lion-

adh leabhar cuimseach. Cha d' fhuair as de 'n arm dhearg air fad ach mu shea ceud; mharbhadh, no rinneadh prìosunaich de chàch. Theich 'an Ceannard COPE fein, agus cha do tharruing e srian gus an d' ràinig e *Dunbar*.

'S ann le taitneachd a tha sinn a' leughadh, ged a bha na Gaedheil co cruadalach a chur na ruaig, gun do thaisbein iad an caoimhneas a b' iochdmhoire dhoibh-san a bh' air an leònadh.

Thainig na Camshronaich do Dhun-eudean an ceann tri uairean an déigh am blàr a chur, a' nochda gu follaiseach brataichean an airm dheirg; agus air an latha màireach thainig am Prionns' agus am feachd gu leir nan déigh, le 'm prìosunachaibh, a bha gu inbh bhig co lionmhor riu fein; agus cuig fichead piobair a' seinn gu caithreamach, 'nuair a thill iad mar so gu buadhar do Cheann-bhaile na rioghachd.

T.—O.—

CUAIRT A Mhinisteir GHALLDA.

Sàthaibh an corran, oir tha am fogharadh abuich. Joel 3. 13.

Agus thàinig aingeal eile a mach as an teampull, a' glaothaich le guth òrd ris an ti a bha 'na shuidhe air an neul, Sùth a steach do chorrann; oir tha foghar na talmhuinn abuich. Foill. 14. 15.

Thachair dhomh bhì gabhail sgriob roi 'n sgìreachd o chionn latha no dhà, agus air dhomh bhì 'g imeachd tre bhaile àraidh mhothaich mi tuathanach còir, teistheil, le càraid d'a choimhearsnaich ag coiseachd tre achadh cruithneachd, agus thuig mi leis an laimhseachadh a bha iad a' deanamh, gur ann a bha iad a feuchainn an robh an cruithneachd abuich. An déigh dhoibh bhì greis air fheadh, chuala mi 'n tuathanach le guth àrd ag glaothaich ri aon a bha na sheas-

amh aig dorus an tighe aige, Cuir a mach na buanaichean, tha'n cruithneachd so abuich. 'Nuair a mhothaich iad dhomhsa thàinig iad ceum a'm' chòmhdhail, agus shuidh sinn le chéile tamull beag ri taobh an tuim. Cha'n'eil, eadar dha cheann na bliadhna, daoine ris am fearr leam tachairt, n'an tuath chòir. Tha de thùr agus de thuigs' anna, tha iad am bitheantas déigh-eil air seanachas stòlda, is ro thrìc a gheibhear iad gu fiachail, ionraic, le aodhradh Dhe 'nan teaghluichibh, agus seachantach air mòran de dhroch chleachdanna a tha gu mì-shealbhar a' buadhachadh am measg muinntir eile.

Bheir mi, ann an so, seachad beagan de'n chonaltradh a bh' againn air an àm so.

MINISTEIR. Tha coslas maith air a chruithneachd so, a Thòmais. An saoil thu a' bheil e abuich ?

TOMAS. Tha mi deanamh dheth gu bheil : chaidh mi fhìn agus mo choimhearsnaich air fheadh, agus air leinn gur mò a chailleadh e na bhuidhneadh e le fhàgail ni b' fhaide. Tha cheann ag aomadh, tha 'n grainne gu trom, tarbhach, agus nam fàgamaid e ni b' fhaide, thuit-eadh a cheann fo chois.

MIN. 'S ann de na comharan sin, gu dearbh. Mar 'eil mi meallta tha na fòghannain agus an sgeallan, agus gach luibheannach ag abuchadh mar an ceudna.

TOM. Mata, a Mhinisteir cha mhinic leo sin a bhì air deireadh. Cha'n fhaca mi foghar riamh anns nach d' abuich iadsan, Mar thuir an sean-fhocal, "Cinnidh an droch lus anns gach fonn." Bha mis agus mo choimhearsnach 'an so, a' tighinn thairis air cuid de na nithe a chuir sibh fein 'n ar cuimhne air an t-sàbaid so chaidh, air an stéigh-theagaisg sin, *Leig leo gus an d' thig am fogharadh.*

MIN. Nach follaiseach an soilleireachadh tha agad mu choinneamh do shùl air an fhirinn a tha fillte steach auns na briathraibh sin. Nach faic thu gu bheil neul abuich air an dà chuid ? Thàinig am foghar, agus cha'n fhàgar aon seach aon diu ni 's faide gun bhuaibh. Ceart mar sin tha daoine maith agus olc ag abachadh le chéile arson an fhoghair mhòir; agus feudar comharan an abachaidh fhaicinn air gach aon diu.

TOM. 'S ann aig Dia, a mhinisteir, a tha bràth cò a tha maith no cò a tha olc ; is dàna dhuinne breith a thoirt.

MIN. Tha thu ceart ; tha sinne ro ullamh gu bhì air ar mealladh, agus cha bhui e idir dhuinn bhì geur-shuileach a dh' fhaotainn a mach an smùirnein a tha 'n sùil ar coimhearsnaich, ach cha'n urrainn duinn a bhì tuille 's furachair mu ar cor fein. Tha cuid de chomharan ann leis am feud sinn barail theann a thoirt air ar staid ; agus 'se ar dleasannas sinn fein a cheasnachadh leo sin.

TOM. Mar dàna dhomh fheòraich, bhithinn 'n ur comaine cuid diu innse dhomh.

MIN. Mheasainn na chomharadh eagallach, gu bheil an duine sin ag abachadh arson ionad na dòruinn, aig a' bheil a choguis, mar gam b' ann 'na suain, agus is urrainn dol air aghaidh na aingidheachd gun agartas air bith uaipe ; a chaitheas an là, agus a choidleas an o'che gun umhail gun iomaguin. Is truagh staid an duine sin a tha aineolach air agartas a choguis, tha aobhar eagail gun dubhairt Dia, a thaobh an duine so, "Leig leis ;" agus gu bheil e abuich arson a ghearradh sìos.

TOM. Cha 'n fheud e bhith gu bheil sibh a' diteadh gach aon nach 'eil fathast air an dùsgadh.

agus aig a bheil a choguis na suain, mar dhuine cailte, a ghearrar sios gu cinnteach, agus a thilgear anns an teine ?

MIN. Cha bhuin e dhuinne breith a thoir air neach sam bith, ach is cùis chinnteach ma ghlacas am bàs e ann an staid neo-iompaichte, gu bheil e cailte. Cha dubhairt Dia fathast, *Gearr sìos e*; ach ciod am fios m'an d'thig meadhon o'ch' an nochd nach faigh e gairm.

TOM. Shaoilinn fhìn fhad 's a tha là na'n gràs gun chrìochnachadh, nach fheudar a ràdh mu neach air bith, gu bheil e cailte.

MIN. Nior leige Dia gun abrainnse gun robh; ach feudaidh duine bhì sa chor sin leis am feud sinn le barandas a ràdh, gu bheil e abuich arson sgrìos, mar d'thig grad atharrachadh slainteil air. Nam biodh seirbhiseach agad fein, agus nam bithinnse san làthair 'nuair chuir thu muinntearas air, agus na'n cluinninn thu ag earbsa do ghnòthaichean ris, agus a' cur mar fhiachaibh air obair àraidh a bhì aige deas 'nuair a thigeadh d'thusa dhachaidh mu anamoch, le gealladh air duais mhòr arson a dheanamh, agus a' bagradh peanas an lorg eas-ùmhlaichd; nam faicinn an duine so, an déigh aontachadh leis a chùmhanta sin, a' caitheamh an là ann an diomhanas, agus a' deanamh calg-dhìreach an aghaidh t-iarrtuais; nan rachainn d'a ionnsuidh 'an dàil an anamoich chum earalachadh cumail r'a ghealladh, e chuimhneachadh gun robh am feasgar a'tighinn, gun robh a ghrian dlù air dol fodha, agus gun d'thigeadh tus 'an aithghearra; nan abradh e, tha mo choguis réidh rium, tha tamull fathast m'an luidh a ghrian; theagamh nach d'thig e idir san àm an do gheall e; an saoil thu nach ambairecinn

air an duine sin mar sheirbhiseach mi-dhìleas, a bha làn thoilltinneach air t-fheirg agus do chorroich.

TOM. Tha sin uile fìor, a mhinisteir; ach nach 'eil sinn a' leughadh mu'n t-seirbhiseach a bha dìomhanach gus an aon uair-deug, gidheadh nach do ghabhadh a stigh e, agus nach d'fhuair e an aon duais riu-san a dh' oibrich rè an latha ?

MIN. Buidheachas do Dhia, tha iomadh cunntas sòlasach againn air muinntir a dhùisg an Spiorad gu aithreachas ann am feasgar an làithean. Cha'n'eil e deacair do ghràs an Uile-chumhachdaich iadsan a bha gu dìomhanach dearmadach fad an latha, aomadh d'a ionnsuidh fein san anamoch; ach cuimhnich mar thuirt am Bard,

Gur ionann aithreachas crìche,

'Sa bhì cur sùl mu f'héill-mhartuinn.

Ach o'n a thuit duit labhairt m'an t-seirbhiseach a fhuair cuir-cadh air aon uair deug, bha leithsgeul maith aige-san, cha do thairg duine sam bith obair dha, Mat. XX. 5. 'se sin ri ràdh, cha d' thàinig na Cinnich a stigh gus an aon uair deug, cha do shearmonaicheadh an Soisgeul doibh ni bu luaithe; ach cò nis a dh'fheadas a ràdh aig co'-dhunadh a bheatha, nach do thairg duine sam bith obair dhàsan? Cò nis aig nach 'eil iomad cuireadh, agus earail dhùrachdach? Tha gach leithsgeul air an toirt as an rathad, agus is ceart-bhreitheach do Dhia a ràdh, d'an taobh so, Sàth an corran, tha'm foghar abuich.

TOM. Buinidh dhuinn uile Dia a ghlòrachadh arson fhad-fhulangais.

MIN. Dh'fheudainn iomad comharadh eile mu abachadh

pheacadh a nochda. Dh'ainmich-inn gu h-àraidh a h-aon, 'se sin, 'nuair a tha daoine buanachadh anns a pheacadh, an déigh dhoibh mothachadh fhaotainn air an staid chaille; 'nuair a tha iad le'n làn fhios gun sgàth gun eagal a' dol air an aghaidh air an t-slighe tha treòrachadh do ifrinn. Gabh mar shamhladh luchd na misg agus nam mionnan, a dh'fhàs liath anns a pheacadh; agus nach dean na labhras Dia no daoine deargadh orra chum am peacadh sin a sheachnadh, ris a bheil sgrìos siorruidh fuaighte. Tha aingidheachd nan daoine so gach là a'fàs nì's iomlaine, chitear soitheach eudionach sa chuan, a' gabhail a stigh an uisge a lìon beagan, agus beagan gus am bi i làn, 's an sin thèid i gu grad fodha. Ach o'n a chi mi na buanaichean a'tighinn a mach, chumcrioch a chuirair ant-seanachas, cuiream a'd' chuimhne gu bheil air an làimh eile comharan sòlasach ann leis am feud sinn abachadh ann an gràs a thuigsinn. Thuirt thu rium an diugh 'nuair tha'n cruithneachd dlù air bhi abuich, gun aom an ceann nì's isle na bha e 'nuair a bha e gorm. 'Nuair tha sluagh Dhe abuich, trid gràis, arson neamh, fàsaidh iad nì's iriosaille, agus nì's isle 'nam beachd fein, na bha iad 'an tùs an aidmheil. Mar is faid' a tha 'n Crìosduidh anns an t-saoghal so, is ann is eol-aich e air a chridhe fein, agus air an éirig luachmhor leis a'bheil daoine gan irioslachadh gu làr. Bha Pòl dlù air bhi abuich arson neamh 'nuair a thuirt e, gu'm b'e fein an t-aon bu lugha am measg na'n naomhaibh, agus an ceud fhear do na peacaich.

Thuirt thu rium mar an ceudna, 'nuair bhios am pòr dlu air bhi abuich, gu'n cinn an grainne gu teann, biachar; is amhuil sin an

crìosduidh: tha ghràsan uile a' cinneachadh, 'sa teachd gu foirfeachd. Tha shlighe mar sholas na maidne, ata fàs nì's soilleire agus nì's soilleire gu àird a mheadh-on-là. Cha'n'eil feart gu leoir ann an gréin an t-saòghail so chum am meas prìseil a thoirt gu foirfeachd. Cha'n 'eil sa bheatha so ach geamhradh a chriosduidh. Tha na h-oi'chean gu fada, fuar, na làithean gu dorcha, doilleir. Cha'n'eil na gràsan is àirde air an ruig sinn 'an so, ach mar bhlàth-aibh an earraich, ann an coimeas ris mar bhitheas iad 'an déigh so. 'S ann an neamh a tha foghar a chriosduidh—Cha'n'eil o'che idir an sin—dealraichidh Grian na fireantachd gu bràth—cha'n'éirich neul—cha bhi reothadh ann, agus doiniann gu bràth cha séid a chuir-eas dragh air na naomhaibh. Ann an sin fàsaidh na fìon-dhearcan làn abuich.

Aon fhocal eile, agus bitidh mi ge d'fhàgail. Thuirt thu fhein rium an diugh 'nuair a tha'n sìol làn abuich, gu bheil e ullamh gu tuiteam o'n choimhleinn gu làr, mar gum biodh e toirt caiseamachd do na buanaichean gur àm dhoibh an corran a shàthadh ann. Mar so tha fadal naomh air a chriosduidh arson teachd a Thighearna. Tha a thograidh a'dol a mach ga choinneachadh; tha e fàilteachadh a bhàis; agus mar tha'n t-arbhar ag aomadh gu làr, mar sin tha anam a chriosduidh a'togradh do neamh. Tha so a'dearbhadh gu bheil am fogharadh ac' am fogus.

D'ar n-uallach talmhuidh sgìth, mar so
's tric thairngear osna leinn;

Ach saoraidh 'm bàs gu caomh sinn
uaidh,

is dhachaidh suas thèid sinn.

BEATHA MHIC AN DUINE.

Ar beatha tha mar aisling fhaoin,
 Mar sgàile fàileis air an raon ;
 Mar bhaoisge gréin' roi neoil air fàir,
 Mar ursgeul dhìomhain, ghoirid, ghearr,
 Mar bhadau ceò air bhàrr nam beann,
 No mar chloich a'ruidh le gleann ;
 Mar shaighead luath o'n taifeid réidh,
 O'n bhogha luaineach 'n laimh an tréin ;
 Mar bhogha frois roi bhraonaibh tlà,
 Mar neòtain ùr is àillidh blàth ;
 Mar pheileir teine ruidh roi'n speur,
 'San ath-shealladh dheth nach leur ;
 Mar neoil na h-oi'che tháid 'nan luaths,
 'Nuair dh'éireas grìan an àigh a suas ;
 Mar latha geambraidh air bheag spéis,
 Mar leud boise, no fad réis,
 Mar shlighe Luingis air a chuan,
 Mar chobhar aibhne nach bì buan,
 Ar beatha mar so tha ruidh gu luath,
 Gun stad, gun fhois gu bàs a's uaigh.

Ead. le r—o—

DAN DO'N BHIOBULL.

Cò dh'inneas dhomh cò dhealbh na saogh-
 ail,
 'Sna neamhan àilt gu h-àrd a sgaoil,
 Os cionn na talmhainn fholamh fhaoin?
 Am Biobull.

Cò thug dhomh sgeul air tùs gach nì?
 Cò thug dhoibh bìth, is cruth is brìgh?
 Le mais' is oirdheirceas gun dì.
 Am Biobull.

Cò dh'inneas dhomh mar las a ghrian,
 A lòchraim ghlormhor, lasrach dhian ;
 O shìorruidheachd gu bheil thu Dhia?
 Am Biobull.

Cò dh'innis dhomh gur àrd thu Dhe,
 Os cionn mo smaointean lag gu léir,
 Do ghòir gun lion i talamh, 's neamh ?
 Am Biobull.

Cò thug dhomh sgeul mo chruitheachd fein
 'Smo cheud staid shonadh 'm P'haras Dhe,

M' àrd smachd os cionn gach nì fo n
 ghréin ?

Am Biobull.

Cò dh'inneas dhomh le dearbhadh fìor,
 Mar bhris mi'n tùs do thoil, 's do riar,
 'S mar chaidh air seacharan o Dhia ?

Am Biobull.

Cò dh'innis dhomh mo chor an tràs,
 Gu fìrinneach gun bhreug, gun bhàgh,
 'S gach fòtus tha a'm chridhe tàmh ?

Am Biobull.

Cò 'n sgàthan anns am faic mi fein,
 Gach gràinealachd tha tàmh a'm' chré ;
 'S gach dubhaile fholaicht tha fo m'
 sgéith ?

Am Biobull.

Cò thilg fo smalan mi 's fo bhròn,
 Le bhagraidhibh ro chruaidh a leòn ;
 Shàth saighdean corranach a'm' fheoil ?

Am Biobull.

Cò, 'nuair shaoil mi a bhi saor,
 A thilg 'an geimhlibh mi, 's an daors',
 A dhruid a steach mi air gach taobh ?
 Am Biobull.

Cò, 'nuair a ghlaodh mi ann am airc,
 Dh' fhosgail healach dhomh chum slaint' ;
 Bhris gach cuibhreach dhìom is sàs ?
 Am Biobull.

Cò 'nuair a luidh oi'ch' le gruaim,
 Air uchd m' anama ; 's a bheuchd cuan,
 Labhair sìth ri m' choguis thruaigh ?
 Am Biobull.

Cò thaom gathan gréine is là,
 Air uchd m' anama le caoin dhears',
 A lion le solus e, 's le blàs ?

Am Biobull.

FIOR GHAEL.

GUTH NA CAOMH THROCAIR.

'S milis 's an òg mhaduinn, s'èimh-ghaath air mor bheanna'
 Ag osnuich 's a mhòintich, 's a moubhur' air falbh ;
 Is òrbhuidh a cheud-ghath, tha lasadh o'n ghrein',
 'San Ear, is i g'èiridh, mar threun fhear fo airm.

O ! 's milis an caochan, tha sruthadh gun traogbadh,
 'S le caithream a caochladh a chèrs, 'measg na 'n gleann.
 Is aoibhinn an soillse, tha seoladh feadh oidhche,
 A mharaich fo ainneart, air faontradh feadh thonn.

Ach s milse gun choimeas a Dhe ? guth do chaoimhneis
 Air m'anam a baosgadh mar dhrùchd air an fhonn,
 Le ursgeul is àghmhoire. Beath' agus Slainte,
 A dh' fhuadaich gach sgàil' dhorch' a shàruich mi trom.

O seadh ! 'S maith is eol domh, ro-chaoimhneil ga m' chòmhuadh
 Mar chlos i a mòr ghuth, 'bha ceartas ri seirm,
 Aig cluinntinn an òrdugh, dhoirt Aingil na Trocair',
 Ioc-shlainte na m' leontaibh, thug sòlas gun seirbh.

Gu daonnan na m' chluasaibh, 's mi seoladh air chuantaibh,
 Gu'n cluinn mi 'm fuaim ceudn', an soirbheas, 's an tonn,
 A' dùsgadh o chagailt, gach éibhil na m' aignibh,
 Ga m' lasadh gu tagairt, a gheallaidh nach meall.

Se guth ciùin an Ti, 'rinn air Calbhari iobairt,
 (Cha n' ann arson fhìrean,) dhe, spiorad s dhe' fheoil,
 O'n ruith uisge coisrìgte, 'is fuil a chuir casgadh,
 Air cruaidh éigh a Cheartais, a g' agairt a chòir.

Tha 'n guth so a Chriosduidh ! mar shòlas 'smar sgiath dhuit
 'Nuair tha'm bàs teachd dha d'iarruidh gu d'chaol leabai' fhuair.
 Reult na Maidne ag éiridh, aig fuaim a ghuth éibhinn,
 'S le òr-bhrat, a g' éudach, gleann iargalt na'n uaigh.

Ead. leis an Eileanach.

Mu Dhiùchd Earra-ghael.

Chuir an treas Rìgh Deòrsa, agus Diùchd Earra-ghael, nach mairionn, geall cò aig am biodh an solas a b'hearr 's an coinnleir bu luachmhoire. Chuir an Rìgh a làthair dreòs anabarrach céire ann an coinnleir òir. Thug an Diùchd am follais spealg do sheann stochd

giubhais, a chuir e ann an làimh a mhic, a bha san àm na leanabh ro eireachdail. Chaidh an dà chuid a lasadh ; agus dh'aidich an Rìgh gun robh an solas agus an coinnleir fada thairis air na bh' aige-san ; agus bhuidhinn an Diùchd an geall.

Ead. le p. M'F.

MU GHARADH CHROITEIREAN.

'S iomad connsachadh a th' eadar sinn fein agus na Gaill mu leisg na'n Gael; agus is eiginn duinn aideachadh eadarainn fhìn gu bheil beagan de'n fhùrinn aca. Nach f'haic thu, a' deir na Gaill, 'nuair a philleas iad o'n cuairt Shàmhraidh, mar luidheas an Gael lunnach ri taobh an tuim, gu leisg neo-shunnach, 'nuair a dh'fheudadh e bhì ri fearas-tighe, agus a ruamhar na ghàradh, a tha làn de chopagaich, de luibhean agus de shalachar, far am feudadh e bhì cur thairis le nithibh a bhiodh feumail dha f'hein agus d'a theaghlach. Feumar aideachadh gu bheil a chùis ro thrìc mar so, ged is maith leinn a ràdh gu bheil atharrachadh so ri fhaicinn an iomad àite. Chomhairlichinn do na h-uile Croiteir aig a' bheil beagan fearainn gàradh-càil a bhì aige, agus a chumail ann an deagh uidheam, saor o shalachar anns an cuir e Buntàta tràthail, càl glas, agus càl cearslach, currain, peasair, néapan, agus gu h-àraidh léicis agus uinneinean. Am bitheantas air feadh na Gae'ltachd tha leasachadh no mathachadh furasd fhaotainn; tha feamuinn air na cladaichean, agus raineach anns na glinn; agus ma chumar bothan beag do'n mhuic, agus deagh leabuidh foirdhe, agus fo'n mhart cruinnichear cus maith innearach.

Feudaidh an Croiteir mòr-bhuannachd a mhealtainn o bheachaibh: nì trì sgeapaichean gu minic suas a mhàl, cha'n iarr iad mòran aire. Feumar fair' a dheanamh tharta 'nuair tha'n sgaoth òg a'teachd a mach; agus feumar an sgeap a chòmhdachadh o fhuachd a gheamhraidh, agus

o mhòr theas an t-sàmhraidh.

Mar so le dìchioll agus saothair feudaidh aon duine e fein agus a theaghlach a chumail gu socair sonadh, bhì fo mheas aig uachdran, agus gach neach a chi e, am feadh a bhios an lùnndaire a' fulang fo thàir agus bhochduinn.

T. O.

~~~~~
*M'an mhuinntir a mhort Mac
 Laomuinn a Muile, air bòrd
 Bàta na smùid o'n Tairbeirt
 do Ghlaschu.*

Tha dearbhadh brònach againn an so air an olc a tha 'g éiridh o òl, agus tadhall droch cuideachd. *Bha Iain Stiubhart agus Catrìne Nic an t-saoir, a bha gabhail leis mar mhnaoi, a siubhal na dùthcha, an tòir air mionntìr air an gabhadh iad bràth. Mar bha iad air an turus do Ghlaschu, mhothaich iad tomalt ann an achlais Mhic Laomuinn, agus chuir iad rompa oidheirp a thoirt air: chum na crìche so, dh'aom iad e gu dol leo a dh' òl. Chuir iad deoch co-dail san leann a bha iad ag òl, leis an do thuit e 'an ùine ghearr thairis, is an d' fhuair iadsan cothrom air a chuid airgid a thoirt uaithe. Dh' òl tuille do'n luchd turais a bha san luing do'n deoch mharbhtaich ud, ach thainig iad air fad uaithe ach esan. Chaidh an t-Eirionnach agus a bhean a chur 'an làimh. Dh'fheuchadh iad ann an Duncidean air 14 là de mhios deirionnach an t-Sàmhraidh Fhuaradh ciontach iad, agus bha iad ri bhì air an crochadh air an 19 là de'n mhios so dh'fhalbh, agus an cuirp ri bhì air an toirt do na lighichibh.

Dh'fheudamaid air a chùis so mòran a ràdh ri ar luchd-dùthcha nan saoilèamaid gu'n gabhadh iad

* 'Se *Bradfoot* bu shloinne dha, agus cha bu Stiubhartach.

rabhadh uainn. Cha robh Mac-Laomuinn bochd air a thoirt suas do òl no dhroch chuideachd, a dh'aon ni is fiosrach sinne, ach bha e air an là so socharach, gun bhi air fhaicill. B'e a choire nach do dhiult e aontacha leo, sa cheud dol a mach; agus an déigh dol a dh'òl leo, 'nuair a chual' e a chainnt a bh'aca, b'e dhleasannas am fàgail. Ach 'nuair a théid duine aon cheum am mearachd, cha'n'eil fhios ciod a chrìoch gus an d'thig e. Is maith a thuit an scan-fhocal, Seachain an t-olc, agus seachnaidh an t-olc thu; agus is fìrinneach briathran an duineghlic, "Thig sgrios air companach na'n amadan." Ghuidheamaid, uime sin, air ar luchd-dùthcha gràdhach a bhi seachantach air droch cuid-eachd, 'nuair thig iad gu Galldachd, far a'bheil na mìltean a'feitheamh gus am mealladh.

Thainig duin' àraidh a mach a eilean tha mu fhichead mìle taobh na h-àird an Iar do Mhuile o cheann bliadhna no dhà do Ghlaschu; tharraing e suas ri droch bhoirionnach; agus 's e dh'éirich a mach gun do chaill e chuid airgid, mar is maith a thoill e; cha mhòr nach do mhortadh e; agus bha e na impidh, le a fein a chur na'n car-amb, air dìthis d'a cho'-chreutairean a thoirt gu bàs na croiche. Biodh na nithe sin nan sanus do mhuintir na Gae'ltachd iad a bhi furachair, faicilleach, m'an chuideachd a thadhalas iad; agus th'ar gach ni, gun asluich iad sdiùradh agus seoladh an Uile-chumhachd-aich, a'toirt fainear gu bheil a shùil orra do ghnà, ge b'e àit am bi iad.

Cha'n urrainn duinn so a chrìoch-

nachadh gun innse gun d'aidich an Stiùbhartach, agus a bhean, gun do mhort iad, air an dòigh cheudna, aon-pearsa-deug!

Chaidh an crochadh air an 19la de'n mhìos a dh'fhalbh an làthair àireamh anabarrach shluaigh, agus an cuirp a thoirt suas do na Ligh-ichibh.

Drochaid ùr Ghlaschu.

Air an 18la. de'n mhìos so chaidh, leagadh Clach-stéigh na Drochaid a tha iad a'cur thar Cluaidh. Theagamh nach fhacas riamh ann an Albainn air a leithid de chòmhdhail, na h-uiread shluaigh cruinn. Bha cuig cuideachda deug thar fhichead de chlachairean a làthair, gach aon diu le'n suaicheantas fein, le'n luchd-ciùil agus le'm brataichibh rìomhach. Chruinnich iad so uile, maille ri Luchd-riaghluidh, agus àrd Mharsontan a Bhaile, san Eaglais mhòir, far an d'thugadh searmoin freagarach dhoibh leis an Olladh urramach D. MacPharlain; uaithe sin ghluais iad gu riaghailteach gu taobh na h-aibhne far an robh a chlach-stéigh, r'a suidheachach, far an d'thugadh an Urnuigh seachad leis an Olladh urramach T. MacLeod, Ministear Champsie. 'An déigh na h-ùrnuigh chaidh laoidhean binn a sheinn, an sin chàireadh a Chlach stéigh, am measg ait-iolach an t-sluaigh anabarraich a bha cruinn. Tha daoine fiosrach a'm' barail gun robh, cadar thoiseach agus dheire, mu thimchioll ceud gu leth mìle sluaigh a chunnaic an sealladh so; agus is sòlasach leinn innse nach cuala sinn gun do thachair aon sgiòrradh do neach 'nam measg.

AN TUATHANACH AGUS AM
MADADH.

Chaidh tuathanach air là àraidh a mach do'n achadh a chàramh bearn annam balladh; agus air dha pilltinn fhuaire a' chreadhal san d'fhàg e a leanabh 'na chodal air a tilgeadh bun os ceann, an t-eudach a bha mu'n cuairt da reubtadh agus dearg le fuil, agus am madadh a bha gleidheadh an tighe 'na luidhe làimh ris a' chreadhail agus a cheann còmhdaichte le fuil mar an ceudna. Smuainich an tuathanach gu'n do mharbh an madadh an leanabh, agus 'na chorruich thog e tuadh a bha 'na làimh agus chuir e an t-eanchainn as. Ach air dha a' chreadhal a thionndadh fhuaire an leanabh slàn beò, agus nathair mhòr 'na luidhe air an urlar, a mharbh am madadh 'nuair thug i ordhearp air streapadh ris a' chreadhail. Chunnaic an tuathanach a nis amaideachd a dheanadais: thug e fa'near gu'n do theasairg am madadh dìleas agus tairis beatha an leinibh, agus gu'm b'e a dhleasannas bhi ro thaingeil da, an àit a chur gu bàs ann an corruich agus ann am fraoch feirge.

Tha an sgeul so a' teagasg dhuinn gu bheil esan a ta toirt sréin d'a chorruich an còmhnuidh buailteach do mhearachd, agus gu bheil e ealamh air an ni sin a dheanamh a chuireas campar air an déigh làimh.

I. M'D.

AN TUATHANACH AGUS AM FEAR-
LAGHA.

Thàinig tuathanach a dh'ionnsuidh fearlagha àraidh bu choimhearsnachdha, ag aithris gun robh e ro-dhuilich air son sgiorradh a dh' éirich do aon d'a spréidh. Chaidh damh leatsa, thubhairt an tuathanach, a mharbhadh le droch tharbh a bhuineas dhomhsa, agus b' àill leam fios fhaotainn ciod a dhiolas mi dhuit air a shon. Tha thu a'd' dhuine còir agus cothromach, thubhairt am fear-lagha, agus air an aobhar sin tha mi am barail nach meas thu e 'na ni cruaidh aon do d' dhaimh fein a thoirt dhomh 'na àite. Tha sin ro-cheart, ars' an tuathanach; ach ciod a thubhairt mi? Chaidh mi gu tur a' mearachd, oir is e tarbh leatsa a mharbh damh leamsa, agus uime sin tha mi am barail a réir do bhreith féin gu'n toir thu dhomh damh eile 'na àite. Tha sin ag atharrachadh na cùise, thubhairt am fear-lagha; feumaidh mi fiosrachadh mu thimchioll a' ghnothuich so, agus ma thachair— Agus ma thachair, thubhairt an tuathanach; tha mi faicinn gu'm biodh an gnothach air a chur gu taic' gun agadh air bith nam biodh tusa cho deas gu ceartas a dheanamh do shluagh eile, is a tha thu gu ceartas a dheanamh dhuit féin.

I. M'D.

NAIGHEACHDAN.

Is duilich leinn gu bheil e againn ri innseadh gun robh tuil an-abarrach diùbhalach san taobh

tuath. Rinn i mòran dolaidh air daoine, air bàrr, air spréidh, air drochaidean, agus air soithichean.

Cha chualas, ach ainmig, iomradh 'sna rioghachdaibh so air na h-uiread chaldaich le tuil, agus le stoirn. Ann an iomad àite b'èiginn doibh tearmunn a ghabhail air mullach nan tighean, gus an d'fhàinig bàtaichean gan iarruidh; agus tha na machraichean a b'ailidh, a bha fo làn bhàrr, air an còmhachadh le grinneal agus gaineamh; agus chuireadh as gu tur do dhòchas an tuathanaich, a thaobh an fhogharaidh so. Chaidh mòran dhrochaidean gasd a sguabadh air falbh ann an tiota. 'Sann an Sioramachd Mhuraidh, a réir mar chuala sinn, bu ro mhò an calldach.

Tha na Rusianaich a' faighinn a chuid is fearr de na Turcaich.

Tha bhuain a' dol air a h-adhart gu faramach, agus am bitheantas tha'm bàrr ro throm. Tha de dhaoine mach a cosnadh, 's na h-Eirionnaich co lionmhor, 's nach 'eil na buanaichean is fearr a' faotuin ach mu fhichead sgillinn san latha, gun am biadh; agus sea sgillinn deug o'n tuath a tha toirt doibh an lòn.

'S duilich leinn a ràdh nach 'eil mòran sàmhair no sìth fathast ann an Eirinn. Tha iomadh sgeula muladach a' teachd mu chò'-strìgh ghràineil, mu mhort, agus mu mharbhadh.

Ge nach d'fhuair O'CONNELL, caraid nam Pàpanach, suidhe 'an Ard chomhairle na rioghachd air an àm a dh'fhalbh, tha e a rìs air a thaghadh arson Sioramachd Chlare, agus bheir e an ath-ionnsuidh air bhi stigh. Tha cumtas maith air margadh na h-Eaglaise-brice, a sheas air a mhìos a dh'fhalbh. Tha daoine a' meas gun robhan ni dubh deich tastain, agus na caoraich tastan, an ceann thairis air na bha iad air an àm sin an uraidh: air chor 's gu bheil fiuthair aig daoine ri marguidhean maith deireadh an fhoghair so. Bha mòran each ann, agus farraid mhaith orra. Cha do thairgeadh os cionn naoi sgillinn sasunnach air a chàraid chlach de'n chlàimh.

Tha mhin choirce ceithir sgillinn-deug am peichd, agus am buntat sea sgillinn.

FOCAL SAN DEALACHADH.

Soraidh uaim do'n Fhìor-Ghael, do'n Eileanach, do Mhac-Talla, do'r Caraid ann an Srùileadh, agus do iomadh aon eile nach urrainn duinn àireamh. Fhuair sinn am Marbh-rann a chuir Iob Leughadair d'ar n-ionnsuidh, agus is dòcha gum faigh an Rann àite an àine bheag; ach b'fheaird Rob am barrachd foighidinn a bhi aige. Dhoibhsan a tha fuotainn coire dhuinn o nach 'eil sinn a' toirt tuille naigheachd dhoibh, 's fheadar dhuinn innseadh ann an aon fhocal, gun imir sinn a bhi ro-fhaicilleach anns a chiùs so; oir cha'n fheadar mòran diu sin a chur ann, mar tha anns na Paipeiribh naigheachd, gum chiùs iocadh; agus cha bu mhaith leinn dol an aghaidh nòs na rioghachd.

NEW GAELIC DICTIONARY,

IN ONE VOLUME OCTAVO, IN THE PRESS.

An Abridgement of the Gaelic Dictionary; in which will be given every word in use in the Language, with full explanation attached to each. This work will contain *many more* Words than the large Dictionaries, and every interpretation necessary to a correct understanding of the Language. It will be concise, yet copious and complete, and adapted to the comprehension of any capacity. By the Rev. Dr. M'LEOD of Campsie, Editor of the GAELIC MESSENGER, and the Rev. Dr. DEWAR of Glasgow.

This Dictionary may be had in Monthly numbers, at One Shilling each, from any of the Venders of the Messenger, who have specimens in their possession, to shew how beautifully and closely it is printed.

STUART THE MURDERER, & HIS WIFE.

THE EDINBURGH WEEKLY CHRONICLE

of WEDNESDAY, 19th August, contains FULL ACCOUNTS, together with CORRECT LIKENESSES, of the LIVES of these great Criminals, and of their CONDUCT previously and subsequently to their Condemnation, with a REPORT of their EXECUTION.

•• THE EDINBURGH WEEKLY CHRONICLE is the largest Paper printed in Scotland, and is peculiarly adapted to the use of the Scottish Farmer, Merchant, or Trader, from the circumstance of its devoting one entire page to Agriculture and Commerce. This page contains regular reports of the great Agricultural and Commercial Markets of the United Kingdom, Periodical Reports of the State of Trade and Agriculture, Shipping and Commercial Lists of every port in Scotland, and of other important ports in the kingdom; the price of Stocks, Foreign Exchanges, Gazettes, Lists of Sequestrations, Patents for Inventions, Agricultural Meetings, Shows of Stock, Fairs, &c. &c. It contains also original Essays on Agriculture and Commerce; and will be open to Correspondents on either of these great national questions. In short, from the great increase of size, in this page will be found a weekly digest of all information which can in any way interest the Merchant, the Landholder, the Trader, the Farmer, the Shipowner, and the Manufacturer.

This Paper is published at 10, Prince's Street Edinburgh, (price 7d.)

and will be kept on Sale at

W. R. M'PHUN'S

BOOKSELLER,

Tringate, Glasgow,

to whom all Orders and Advertisements for it should be sent.

BOOKS

PUBLISHED BY W. R. M'PHUN, GLASGOW;

AND TO BE HAD OF ALL THE VENDERS OF THE GAELIC MESSENGER.

The 3d Edition, corrected, in foolscap 8vo. price 6s. of

ANATOMY OF DRUNKENNESS. By Macnish, Member of the Faculty of Physicians and Surgeons, Glasgow.

This little book is evidently the production of a genius. The style is singularly neat, terse, and vigorous, far beyond the reach of an ordinary mind. The strain of sentiment is such as does honour to the author's heart, and the observation of human life, by which every page is characterised, is a bold, active, and philosophical intellect. As a medical treatise, it is excellent: and to those who stand in need of advice and warning, it is worth a hundred volumes."—*Blackwood's Magazine*.

This is the most amusing of all medical, and the most medical of all amusing works."—*London Weekly Review*.

"I take our leave of the author, assuring him that we have been much pleased and interested with his work."

"It appears to us to form the best essay on drunkenness which has been produced."—*Monthly Magazine*.

"We have said enough to recommend Mr. Macnish's work to the whole reading and drinking world."

Literary Gazette.

New Book for Drunkards.—A little work, called

of Drunkenness, is offered for sale at 6s. and is one which we most cordially

place in every house where there is a dissipated son, or a dyspeptic brandy-

drinking son, or a dyspeptic brandy-drinking son, or a dyspeptic brandy-

drinking son, or a dyspeptic brandy-drinking son, or a dyspeptic brandy-

Boston Bulletin.

SCOTSMEN'S WORTHIES, modernized by a Clergyman of the Church of Scotland; with Prefaces by

John Macnish, Esq. Author of "The Protestant," and "The Protestant Reformation Vindicated."

Two volumes 8vo. price 22s. boards.—Vol. I.

Memoirs of the Lives of the Worthies. Contains the Last Words and Dying Testimonies of the

Worthies.

Who are already in possession of the first edition of this work, the second will be found an improvement, as without it the book is incomplete in by far the most important and interesting

portion of the biography of the Scots Worthies.

Mail with pleasure this new and greatly improved edition. The external appearance is very creditable to the publisher, and we have no doubt his

zeal in publishing an improved edition of this work must ever be dear to pious minds, will be the encouragement which it unquestionably

—*Edinburgh Christian Instructor*.

For the best edition of this most remarkable work ever seen the light. He is not

of a Scot who can be indifferent to the lives of his immortal champions."—*Evangelical Magazine*.

in boards,

THE REFORMATION VIN-

DICATED from the Misrepresentations and Aspersions of WILLIAM COBBET, in his "History of the Reformation in Britain and Ireland." By the Author of "The Protestant."

"Those who wish to see Mr. Cobbett more than matched, should possess themselves of this invaluable publication. It is not saying too much of Mr. M'Gavin to assert, that he is one of the most enlightened Protestants in Christendom. The whole controversy stands before his mind in the order of perfect arrangement, and Mr. Cobbett appears like a child in the hands of a giant. Posterity will gratefully acknowledge its obligation to this incomparable advocate."—*Evangelical Magazine*.

New Edition corrected, First Series complete, 5 vols. 8vo. price 2l.

The **GLASGOW MECHANICS' MAGAZINE**, and **Annals of Philosophy**, containing the whole of the Recent Discoveries, Improvements, and Projects, in Science and the Arts.

Testimonies in favour of Glasgow Mechanics' Magazine.

Henry Brougham, Esq. M.P., characterises this work as being "carried on with great spirit," and further adds, that he "found it remarkable full and useful."

"It is decidedly the best publication of its kind, and reflects great credit both on the Editor and Publisher."—*A. A. Watts, Editor of the Literary Souvenir*.

The *Leeds Mercury* says, "However much we have been led from time to time to speak in admiration of the Work of a similar kind to this, now publishing in

London, we cannot help expressing our opinion as still higher of the Glasgow Mechanics' Magazine. It appears to be conducted by a set of practical men, who understand well what they are about, and who are well calculated to the task they have undertaken.

The plates are all engraved on copper, and in a manner not inferior to the most expensive Scientific Journals now publishing. All the London cheap Periodicals have only got wood engravings, which do not and cannot show the minute lines of machinery half so well as a copperplate engraving. The work has become exceedingly and deservedly popular wherever it has been introduced, and we venture to say it will be found no less useful. It reflects credit on its Conductors and Publishers."

Second Edition—Price One Shilling,

CONSIDERATIONS ON LOTS: In which is discussed the Unlawfulness of Games of Chance. Extracted from an American Journal. With introductory Remarks, Preface, and an Appendix. By William Symington, Stranraer.

"We recommend it particularly to the young, whose minds, if surrendered to the convincing reasoning which is to be found in every page, may at once be fortified against all the evils of Games of Chance, and may be taught to aspire after a higher and more consolatory species of enjoyment."—*Scots Times*.

